

Перші зміни до Закону “Про бухгалтерський облік” і Закону “Про аудиторську діяльність” були внесені у 1994 році. Розвиток ринкових відносин у Польщі зумовив подальші зміни до цих законів у 2000 році, зокрема, 21 вересня 2000 року прийнято Закон “Про внесення змін до Закону “Про аудиторську діяльність”” (Dz.U. № 89, roz. 992), а 9 листопада до Закону “Про бухгалтерський облік”(Dz.U. № 113, roz. 1186).

Таким чином роль і значення аудиту в Польщі залежить від зміцнення ринку капіталів, створення об’єднаних підприємств, поглиблення приватизаційних процесів і участі підприємств у міжнародній співпраці, а також вступу Польщі до Європейського Союзу. Послуги аудиторів повинні супроводжуватися високою якістю при раціональному використанні сил і засобів.

Література:

1. Rachunkowość międzynarodowa. Praca zbiorowa pod redakcją Lecha Bednarskiego, Jerzego Gierusza. Polskie wydawnictwo Ekonomiczne S.A. Warszawa 2001, s. 282-285.
2. W.Bień, S.Skrzywan, E.Terebucha, Rachunkowość polska, PWE, Warszawa 1967.

УДК 631.115.

Сагайдак Р.А.,

к.е.н., доц. кафедри обліку і аудиту,
Чортківський інститут підприємництва і бізнесу,
Тернопільський національний економічний університет

ОРГАНІЗАЦІЯ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ В АКЦІОНЕРНИХ ТОВАРИСТВАХ

В умовах ринку підприємства, інші господарські суб’єкти вступають в договірні відносини стосовно використання майна, грошових коштів, проведення комерційних операцій та інвестицій. Довіра в цих відносинах повинна підкріплюватися можливістю для всіх учасників економічних відносин отримувати та використовувати фінансову інформацію. Достовірність такої інформації підтверджується незалежним аудитором. Власники, а насамперед акціонери, а також кредитори, не мають можливості самостійно переконатися в тому, що всі операції підприємства законні і правильно відображені у бухгалтерському обліку та звітності, тому що не мають ні доступу до облікових записів, ні відповідного досвіду, і через те мають потребу в послугах аудиторів.

Окремі методичні прийоми контролю розкриті в роботах вітчизняних вчених: М.Т.Білухи, Ф.Ф.Бутинця, Н.І.Дорош, М.В.Романіва, В.Я.Савченка,

В.О.Шевчука. Існує також значна кількість публікацій зарубіжних вчених, насамперед, російських – В.Д.Андрєєва, В.П.Суйца, Я.В.Соколова, В.Ф.Палія, Л.З.Шнейдмана, Р.Робертсона, Е.Аренса, Р.Монтгомері, Р.Доджа. Проте питання методики контролю фінансової звітності акціонерних товариств в цих виданнях розкриті недостатньо і потребують подальшого дослідження відповідно до процесу реформування бухгалтерського обліку і контролю за національними і міжнародними стандартами, яке відбувається в Україні.

Система контролю має бути економічно вигідною, тобто витрати на її функціонування мають бути меншими за витрати підприємства через її відсутність. Якщо система внутрішньогосподарського контролю буде функціонувати ефективно, це дасть змогу скоротити витрати на її проведення.

Система внутрішнього контролю визначає всі внутрішні правила та процедури контролю, запроваджені керівництвом підприємства для досягнення поставленої мети – забезпечення (в межах можливого) стабільного і ефективного функціонування підприємства, дотримання внутрішньогосподарської політики, збереження та раціональне використання активів підприємства, запобігання та викриття фальсифікацій, помилок, точність і повнота бухгалтерських записів, своєчасна підготовка надійної фінансової інформації [3, с.81].

При удосконаленні ефективної системи внутрішнього контролю адміністрація суб'єкта господарювання повинна забезпечити:

- надійну інформацію, яка необхідна для успішного керівництва діяльністю суб'єкта господарювання;
- збереження активів і документів – уникнення фактів крадіжок, псування та нецільового використання майна, знищення і розголошення інформації (в тому числі тієї, що міститься в облікових регістрах, комп'ютерних базах даних);
- ефективність господарської діяльності – виключення шляхом контрольних процедур дублювання, невиробничих витрат, нераціонального використання всіх видів ресурсів; оптимізація податкових платежів, зміцнення розрахункової дисципліни;
- відповідність визначеним обліковим принципам – обов'язкове виконання працівниками встановлених на підприємстві інструкцій і правил, а також вимог нормативних документів;
- надійну систему бухгалтерського обліку.

Система внутрішнього контролю включає три основні елементи: середовище контролю, систему бухгалтерського обліку та незалежні процедури перевірки [4, с 81]. Розуміння відповідних аспектів систем бухгалтерського обліку і внутрішнього контролю разом з оцінкою властивого ризику і ризику невідповідності функціонування внутрішнього контролю разом із розглядом інших обставин нададуть контролеру можливість:

- з'ясувати для себе види потенційних суттєвих перекручень, котрі можуть бути у фінансових звітах;

- визначити фактори, що впливають на ризик наявності суттєвих помилок;
- запланувати необхідні контролюючі процедури.

Для удосконалення внутрішнього контролю за функціонуванням системи обліку на підприємстві необхідно забезпечувати:

- наявність дозволу на проведення облікових операцій, які мають здійснюватися відповідно до плану роботи;
- відображення всіх облікових операцій у вигляді точних підсумкових показників на відповідних рахунках обліку і у відповідний час, що дає можливість спеціалістам підготувати фінансову звітність згідно зі встановленими вимогами щодо її подання;
- систему обліку, що передбачає порядок порівняння відображених в обліку активів з активами, які є у наявності, через певні інтервали часу, і по всіх існуючих розбіжностях вживати необхідних та своєчасних заходів щодо їх усунення.

Наявність компетентного персоналу, що заслуговує на довіру, з чітко визначеними правами та обов'язками є найважливішим елементом внутрішнього контролю. Працівники підприємства мають бути компетентними, чесними і ретельними, а права та обов'язки кожного працівника повинні бути чітко визначені в посадових інструкціях [2, с.81].

На нашу думку, наявність розподілу упорядкованих посадових обов'язків між працівниками, які беруть участь у формуванні інформації щодо ведення справ і формування інформації допоможе уникнути порушень, зловживань і крадіжок, а також виявляти випадкові помилки.

Дотримання необхідних формальних процедур при здійсненні господарських операцій працівниками підприємства має бути неупередженим. Цей елемент внутрішнього контролю безпосередньо пов'язаний із чітким визначенням прав та обов'язків кожного працівника. Наявність фізичного контролю (контролю за фактичною наявністю) за активами та документацією повинна забезпечувати охорону майна підприємства та проведення його інвентаризації.

Таким чином, удосконалення ефективності системи внутрішнього контролю полягає в оцінці сильних і слабких сторін контролю акціонерного товариства. Система внутрішнього контролю вважається ефективною, якщо вона: ефективно попереджує про виникнення недостовірності інформації; ефективно виявляє недостовірність у межах обмеженого часу з моменту, коли така інформація виникла. Організація системи внутрішнього контролю здійснюється на підприємстві з метою незалежної перевірки виконання працівниками своїх посадових обов'язків.

Література:

1. Голов С. Ф. Трансформація фінансової звітності українських підприємств у фінансову звітність за міжнародними стандартами бухгалтерського обліку / С.Ф. Голов. – Вінниця: Консоль, 2003. – 362 с.
2. Давидов Г.М. Аудит: [Навч. посіб.] – 2-е вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2009. – 285 с.
3. Кужельний М.В. Контроль фінансової звітності та правильності її складання: Навч. метод. посібник. / М.В Кужельний, Є.В. Калюга, О.В. Калюга. – К.: Ельга, Ніка-Центр, 2001. – 240 с.
4. Пантелєєв В.П. Внутрішній аудит: [Навч. посібник] / В.П. Пантелєєв, М.Д. Корінько / За ред. д.е.н., проф. В.О.Шевчука – К.: 2006. – 247 с.
5. Рудницький В.С. Внутрішній аудит: методологія і організація [монографія] /В.С. Рудницький. – Тернопіль: Економічна думка, 2000. – 106 с.

УДК 336.225.674

Сафарова А.Т.,

асистент кафедри обліку і аудиту,
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

ПЛАНУВАННЯ АУДИТУ ПОТОЧНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ВІДПОВІДНО ДО ВИМОГ МСА

В ринкових умовах зростають інформаційні потреби користувачів щодо управління підприємством. З метою забезпечення таких потреб і надання об'єктивної інформації про діяльність підприємства проводять аудиторську перевірку фінансової звітності підприємства та іншої інформації, яка є необхідною для управління. Це, зокрема, інформація щодо стану поточних зобов'язань підприємства та можливості їх погашення.

Аудиторська діяльність в Україні здійснюється на основі Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг (МСА), підготовлених Міжнародною федерацією бухгалтерів. Керуючись статтями 6 та 12 Закону “Про аудиторську діяльність”, Аудиторська палата України затвердила для застосування при виконанні завдань з 1 травня 2011 р. в якості національних стандартів аудиту Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг видання 2010 року. На сьогодні діють 49 стандартів, які згруповані у 10 груп, кожна з яких містить стандарти, які визначають базові вимоги та підходи до проведення аудиту фінансової звітності.

Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг формують загальний підхід до проведення